

ИЗВЕШТАЈ ОД СЛЕДЕЊЕТО НА МЕДИУМСКИТЕ СОДРЖИНИ

6 ФЕВРУАРИ – 4 МАРТ 2016

ДЕТАЛНА АНАЛИЗА
од следењето на медиумските содржини преку Механизмот
за набљудување и реакција при Институтот за комуникациски студии
(период: 6 февруари – 4 март 2016)

10. АЛФА ТВ

Прва недела (6 – 12 февруари 2016)

Во известувачкиот период од 6 до 12 февруари 2016 година на телевизија Алфа се објавени вкупно 77 прилози кои се однесуваат на политичките актери, случувања или состојби. Најмногу внимание телевизијата им посвети на: новите мерки и проекти на Владата и локалните институции раководени од ВМРО-ДПМНЕ (28 прилози), од кои дел се активности на лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски (5 прилози), потоа на работата на Специјалното јавно обвинителство (10 прилози), како и напаѓачки прилози за активностите на опозицијата (6 прилози). Во најголем број случаи при известувањето за првата тема телевизијата покажува силен фаворизирачки однос кон ВМРО-ДПМНЕ, а кај другите две теми е нагласен демонизирачки однос кон специјалната обвинителка Катица Јанева и партијата СДСМ, со обиди да се прикаже врска меѓу нив.

Коментари и оценки во вестите: Според бројот на прилози, во вестите на телевизијата во мониторирањето период доминирале прилозите со позитивна и фаворизирачка содржина за ВМРО-ДПМНЕ (42 прилози) пред тие во кои се искажувал негативен и демонизирачки однос кон СДСМ (15 прилози). Во 7 прилози е вклучена коментаторска содржина кога се напаѓа опозициската партија (7 февруари: „Опозициската партија продолжува свесно да сценира инциденти во собранието. Слично како и во минатото, СДСМ сега не сака да се донесе одлука за формирање на универзитетот Дамјан Груев), а дел од нив се придружени и со фаворизирачки коментари за власта (7 февруари: „Со безмалку 1.000 амандмани без какви било аргументи и издржаност свесно се блокира една благородна идеја и проект на Владата, со цел да се предизвика нова политичка криза, реагира владејачката партија“).

Телевизијата емитуваше 10 прилози за Специјалното јавно обвинителство, од кои 4 пред прес-конференцијата на 12 април, и 6 на денот на прес-конференцијата, повеќето со напаѓачка и демонизирачка содржина за институцијата и за обвинителката Катица Јанева. Во вестите таа се обвинува за поврзаност со СДСМ (6 февруари: „Специјалната јавна обвинителка се` уште е без реакција на изјавите на Зоран Заев кој практично потврди дека со Јанева имаат заеднички план за делување“), за наводно малтретирање сведоци, како и за станот што го изнајмува во Скопје (9 февруари: „Според познавачите допрва треба да се утврди дали станува збор за давање на лажан исказ што е кривично дело или обид да се искористи функцијата за која беше назначена“. Истиот однос се задржа и при известувањето од прес-конференцијата на која се објавија првите кривични пријави од ова обвинителство (12 февруари: “Овој чекор на Катица Јанева доаѓа откако во јавноста со недели се зборува за можен план и координација со Зоран Заев за нарушување на угледот и рејтингот на владејачката партија непосредно пред изборите“).

Опозицијата се напаѓа на повеќе теми, меѓу кои се нејзините позиции во врска со основањето нов државен универзитет „Дамјан Груев“ (8 февруари: „Индикативна какофонија и разногласие во СДСМ во нелогичниот обид да спречат отоврање на факултет за безбедност“), како и во врска со

переговорите за регулирање на медиумите (9 февруари: „Ставени еден до друг, предлог законите на СДСМ и оној на Ванхауте за медиуми се идентични во многу точки и членови“).

Но најсилно нагласена тема во вестите на телевизијата во мониторираниот период беа промотивните прилози за Владата и за партијата ВМРО-ДПМНЕ, кои често ја преминува границата на медиумско известување и преминуваа во политички маркетинг. Меѓу големиот број прилози од овој тип, имаше примери кога претседателот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски ја коментираше состојбата во земјата (12 февруари: „Пад на невработеноста, раст во стопанството. Инвестиции во патишта, железници и аеродроми.Македонија има најдобри економски резултати кога ВМРО ДПМНЕ е на власт рече претседателот на партијата“), кога се промовираа нови мерки на централната власт (9 февруари: „Микро и малите претпријатија кои сакаат да го прошират и развијат сопствениот бизнис со отворање на нови работни места, може да добијат 92 000 денари државна помош за вработено лице“), кога се прикажуваат резултати од мерките (9 февруари: „ Кочани стана рекордер во проектот Македонија вработува“), па дури и кога се извршуваат редовни активности на локалната самоуправа предводена од кадри на ВМРО-ДПМНЕ (12 февруари: Ппштина Кисела вода почна реконструкција на тротоарите во населбата Црнице“).

Користење на изворите: Во најголем дел од прилозите (41 прилог) има само по еден извор, а во повеќето од нив (27 прилози) тој извор е претставник на Владата или на партијата ВМРО-ДПМНЕ. Потоа следуваат прилозите со два или повеќе извора чии ставови не се судираат (16 прилози), а во дел од нив (7 прилози) станува збор за двајца или повеќе функционери од ВМРО-ДПМНЕ кои меѓусебно се поддржуваат или се дополнуваат. Најмалку има прилози во кои се среќаваат спротивставени позиции (7 прилози). Телевизијата продолжува да користи други медиуми (3 прилози) како извори во прилози со кои жестоко ја напаѓа опозицијата или специјалната јавна обвинителка.

Директни обраќања: Беа емитувани шест директни обраќања од лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски, две од претседателот на СДСМ Зоран Заев и едно од првиот човек на Либералната партија, Ивон Величковски. Изјавите на Заев во врска со Специјалното јавно обвинителство беа користени како компромитирачка содржина против него (6 февруари: „Експертите тврдат дека Заев врши притисок врз Јанева, а таа молчи“).

Аудиовизуелна презентација: Речиси единствен тип на манипулативна аудиовизуелна презентација беше емитувањето промотивни прилози за активностите на Владата и на ВМРО-ДПМНЕ како дел од вестите.

Примери на фаворизирање или демонизирање аудиовизуелни содржини:

- (6 февруари, најава на прилог): Нови бесплатни проекти за типски куќи најави лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски поради големиот интерес од граѓаните. Владиниот проект обезбедува заштеда од најмалку 2000 евра за проектна изведба
- (7 февруари, најава/коментар): А додека ВМРО-ДПМНЕ постојано реализира нови проекти, СДСМ свесно го опструира Собранието.Спречуваат формирање на универзитет за национална безбедност.
- (9 февруари, најава на прилог): 3.600 нови работни места и 90 милиони евра за само 40 дена. Странските инвестиции се мотор двигател на македонската економија. Трендот ќе продолжи вели лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски“.
- (10 февруари, анализа/коментар): Целосно спротивни искази и барања на специјалната обвинителка. Уште во септември минатата година Катица Јанева побарала од Владата стан во главниот град иако веќе поседува два.
- (12 февруари, извештај): Владеачката партија дури и предупреди дека е можно Јанева во овој период да излезе во јавноста и да повлече потег во координација со СДСМ, само за да се одложат изборите. Насмевката за најавата на првиот случај не можеше да ја сокрие.

Втора недела (13 – 19 февруари 2016)

Во известувачкиот период од 13 до 19 февруари 2016 година на телевизија Алфа се објавени вкупно 96 прилози кои се однесуваат на политичките актери, случувања или состојби. Најмногу внимание телевизијата им посвети на: новите мерки и проекти на Владата и локалните институции раководени од ВМРО-ДПМНЕ (19 прилози), промотивните и другите активности на лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски (8 прилози), како и работата на Специјалното јавно обвинителство (15 прилози за случајот „Титаник“ и уште два други прилога), одржувањето на предвремените парламентарни избори (12 прилози), бегалската криза (6 прилози), аферата со становите на Божидар Јанковски, сопругот на Радмила Шекеринска (4 прилози), преговорите за медиумите (3 прилози) итн. Во најголем број известувања за овие теми телевизијата изразуваеше позитивен и фаворизирачки однос кон ВМРО-ДПМНЕ, и негативен и демонизирачки не само кон СДСМ, туку и кон Специјалното јавно обвинителство и кон посредникот во политичките преговори Питер Ванхојте.

Коментари и оценки во вестите: Според бројот на прилози, во вестите на телевизијата во мониторираниот период доминирале прилозите со позитивна и фаворизирачка содржина за ВМРО-ДПМНЕ (33 прилози) пред тие во кои се искажувал негативен и демонизирачки однос кон СДСМ (15 прилози). Во 14 прилози е вклучена коментаторска содржина, од кои во 4 се напаѓа опозициската партија (13 февруари: „Скандал се одвива во Кисела Вода, индициите велат дека верувале или не, техничката министерка Фросина Ременски го затворила ни помалку ни повеќе дневниот центар за деца со оштетен вид во општината“), во 8 Специјалното јавно обвинителство (17 февруари: „Специјалното јавно обвинителство со апсурдни и неиздржани сомневања кои наместо правна поткрепа имаат политичка функција направи јавен цирку од целиот случај“), и во 2 посредникот Питер Ванхојте („Мачкарот се предомисли!? Вчера беше крајниот рок, но контроверзниот белгиски љубител на мачки се предомисли и преговорите за медиумите продолжија и денеска“).

(1) Во покривањето на случајот „Титаник“, прилозите со напаѓачка содржина кон Специјалното јавно обвинителство беа директни, без никаква ограда, и со јасно заземена страна (13 февруари: „Титаник на Јанева заринка во калта - нема притвор за 4ца осомничени, неаргументирани барања на СЈО“). Како и во минатите недели, демонизирањето на оваа институција се врши преку нејзино директно поврзување со СДСМ (14 февруари: „Ефектот од Титаник, на кој заплови специјалната обвинителка Катица Јанева во јавноста е негативен, и далеку од очекувањата на Зоран Заев“). Посебен осврт има кон улогата на градоначалникот на Пустец Едмонд Темелко во случајот, кој се користи за наметнување националистички наратив дека СЈО е антимакедонски орган, штом поднело пријава против единствениот Македонец градоначалник во Албанија, а тој е претставен како жртва на политика против Македонците како народ (14 февруари: „Не стивнуваат острите реакцииза антимакедонското од друга страна незаконско лишување од слобода на единствениот Македонец градоначалник во Албанија, Едмонд Темелко, кој беше уапсен без налог на судот“). Случајот „Титаник“ ретко беше ударна тема во медиумот. Во некои денови (15 февруари), дури и кривичната пријава против Божидар Јанковски беше прва вест во дневникот, а „Титаник“ подолу, иако во првиот случај станува збор за приватно лице обвинето за малверзации со издавање простор, кое со политиката е поврзано само преку бракот со заменик-претседателката на СДСМ Радмила Шекеринска, додека вториот, каде што се изнесуваат наводи за изборни нерегуларности, е несомнено од многу повисок јавен интерес.

(2) Фаворизирањето на 24 април како датум за избори се вршеше преку пренесување на изјавите на припадниците на ВМРО-ДПМНЕ (16 февруари: „Вељаноски: Собранието ќе се распушти на 24 февруари“), толкување на работата на Државната изборна комисија (17 февруари: „ДИК ќе стигне да го прочисти списокот за изборите на 24 април“), и со пренесување ставови на странски претставници (18 февруари: „Социјалдемократскиот сојуз да не ги бојкотира изборите на 24 април поради тесно партиски интереси . Ова е пораката во декларацијата на пратеници од Германскиот бундестаг“; 19 февруари: „Фишер: Партиите да не ги бојкотираат изборите поради теснопартиски интереси“). Кон крајот на неделата, како што се приближуваше моментот на соопштување на процената од ЕУ и САД за тоа дали има услови да се одржат избори на 24 април, се засили и напаѓачкиот тон кон меѓународната заедница (19 февруари: „Јавноста и партиите се` уште се во очекување на овој чин, за кој, очигледно, Брисел и Вашингтон малку тактизираат и си поигруваат со трпението на граѓаните“).

(3) Политиките за решавање на мигрантската криза се меѓу главните теми поради повеќето настани поврзани со неа што се случува во мониторирањето период (Минхенската безбедносна конференција, посетата на холандскиот министер Кундерс на Македонија итн). Овие теми обично беа пласирани понапред и поударно во вестите во споредба со домашните политички случувања, а повремено беше наметнуван и наративот дека токму поради бегалската криза, политичката треба што побргу да се надмине, без одложување на изборите, и да се обезбеди стабилна власт (19 февруари: „Гордон бара меѓународната заедница да ги поддржи изборите во април, за според договорот да се обезбеди стабилност“).

(4) Телевизијата и во овој мониториран период продолжи некритички и ударно да ги следи активностите на претседателот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски. Дури три дена вестите почнуваа со неговото промовирање проекти, при што се поминуваше границата меѓу известувањето и политичкиот маркетинг. Тоа се случи на 13 февруари („Седум нови мегапроекти за младите најави претседателот на ВМРО ДПМНЕ Никола Груевски“), повторно на 17 февруари („Лидерот на ВМРО ДПМНЕ Никола Груевски на својот фејсбук профил објави дека фабриката на новата „Хајтек Асембли Центар“ е прва која се гради во Бунарцик од македонска компанија“), а на 18 февруари му беа посветени првиот и третиот прилог („ВМРО ДПМНЕ во изминатите 2 месеци најави над 30 нови мерки и проекти за младите“; „Во Охрид нов конгресен центар, во Скопје обновување на учителската школа, изградба на нов базен и поставување на бини а плоштадите. Најавени се повеќе крупни инфраструктурни проекти од спортот и од културата“). За неговите проекти се зборуваше и во другите денови, но во ниеден момент не се проблематизираше тоа што Груевски не дава политички ветувања како лидер на партија, туку најави, како се` уште да ја извршува премиерската функција. Паралелно со тоа, продолжува и промовирањето на проектите и на мерките на државните и на локалните институции раководени од кадри на ВМРО-ДПМНЕ, каде што исто така се користи маркетиншкиот речник (18 февруари: „Државата не се грижи само за помладите туку и за постарите. Пензиите повторно ќе пораснат за 5 отсто, а ќе продолжат проектите бесплатен воз и автобус и бесплатна бања и викенд“).

Користење на изворите: Во најголем дел од прилозите (54 прилози) има само по еден извор, а во дел од нив (15 прилози) тој извор е претставник на Владата или на партијата ВМРО-ДПМНЕ. Потоа следуваат прилозите со два или повеќе извора чии ставови не се судираат (24 прилози), а во повеќето од нив (16 прилози) станува збор за двајца или повеќе функционери од ВМРО-ДПМНЕ кои меѓусебно се поддржуваат или се дополнуваат. Само во 3 прилози имало спротивставени позиции. Во вкупно 5 прилози изворите биле интернет-портали, од кои најчесто се пренесувала негативна и напаѓачка содржина кон опозицијата или кон Специјалното јавно обвинителство. Забележана е и манипулација со изворите, кога како извор се користи „познавачите велат“ (16 февруари: „Кривичниот совет ќе одлучува по жалбите на СЈО“), како и „информираат од обвинителството“ и „вели неименуван член на ДИК“ (17 февруари).

Директни обраќања: Лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски беше застапен со седум директни обраќања, лидерите на СДСМ и ГРОМ Зоран Заев и Стевчо Јакимовски со по две, а првиот човек на ДУИ Али Ахмети со едно. Сите изјави се од актуелниот период, освен една, на Заев, каде што зборува за неговите очекувања од работата на Специјалното јавно обвинителство.

Аудиовизуелна презентација: Промотивните прилози за проектите што ги спроведуваат државните институции или што ги најавува лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Груевски, во кои се поминува линијата на политичкиот маркетинг, остануваат доминантен тип на аудиовизуелна манипулација. Но забележани се и други случаи. На 14 февруари е емитуван прилог во кој на поделен екран се прикажуваат лидерот на СДСМ Зоран Заев и обвинителката Катица Јанева, и меѓу нив е измнтиран дијалог во кој Заев е прикажан како да дава нарачки, а Јанева како да исполнува. Има два случаја на прикриен политички маркетинг. Во прилогот дека Вишиот управен суд ги поништил решенијата за именување директори на министерката за труд и социјална политика Фросина Ременски, се споменува и успешноста на владиниот проект „Македонија вработува (16 февруари: „Што се однесува до отворањето на нови работни места,заменик министерот за труд и социјала Спасов, спомна дека проектот Македонија вработува,на ниво на државата,до сега резултирал со над 13.000 вработувања“). Исто така, во прилог за натпревар за најдобра интернет-страница на училиштата, се споменува и најавата за математичка гимназија што ја презентираше Груевски (19 февруари).

Примери на фаворизирање или демонизирање во аудиовизуелните содржини:

- (13 февруари, генерална најава): Непримерно изживување со уставот. За прв пат во македонската историја, институција, па макар и специјална, коментираше судска одлука со квалификации и вокабулар примерен за екс Бихачка
- (14 февруари, најава на прилог): Ова е антимакедонски чин. Вака Македонците од Албанија го толкуваат и осудуваат потегот со апсењето на Едмонд Темелко. Во родниот Пустец тој беше пречекан со силна поддршка
- (15 јануари, генерална најава): Над 7.000 парцели подготвени за мега проектот Купи куќа за млади, градоначалниците на средба со Груевски. Проектот забрзано се реализира
- (16 февруари, анализа/коментар): Клучен момент што истрагата на Јанева ја става на стаклени нозе е тоа што според неа се спорни гласовите на 1400 лица. Но тие гласови според пишувањето на медиумите не се одлучувачки како што има за цел да прикаже Јанева
- (17 февруари, извештај): Инаку вложувањето прв го објави лидерот на ВМРО-ДПМНЕ на својот официјален фејсбук-профил. „По кратка пауза, нова инвестиција! Доказ дека поволностите кои се нудат во зоните за странските во целост важат и за домашните компании односно постои рамноправност меѓу нив“, напиша меѓу другото Никола Груевски.
- (18 февруари, извештај): ВМРО ДПМНЕ во изминатите 2 месеци најави над 30 нови мерки и проекти за младите
- (19 февруари, најава на прилог): Зоран Заев објави монтирани аудио снимки од приватни разговори на Груевски, тактика со која би се гордеела и поранешната служба на КГБ, вели Џефри Гордон, поранешниот гласноговорник на Пентагон, во колумна што ја објави во еминентниот вашингтонски Дејли Колер.

Трета недела (20 – 26 февруари 2016)

Во известувачкиот период од 20 до 26 февруари на телевизија Алфа се објавени вкупно 87 прилози кои се однесуваат на политичките актери, случувања или состојби. Најмногу внимание телевизијата им посвети на: одложувањето на предвремените парламентарни избори (21 прилог), проектите и мерките на Владата и на другите институции (16 прилози), мигрантската криза (6 прилози) иницијативата за помилување осуденици за изборни нерегуларности доставена до Уставниот суд (5 прилози), активностите на претседателот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски (4 прилози) итн.

Во најголем број известувања за овие теми телевизијата изразуваше позитивен и фаворизирачки однос кон ВМРО-ДПМНЕ, и негативен и демонизирачки не само кон СДСМ, туку и кон меѓународната заедница, Државната изборна комисија, организацијата „Мост“ и посредникот Питер Ванхојте, на кои им се атрибуира поврзаност со опозицијата поради искажани различни ставови од тие на владејачката партија.

Коментари и оценки во вестите: Телевизијата во вкупно 38 прилози изразила позитивен и фаворизирачки однос кон партијата ВМРО-ДПМНЕ. Во 21 прилог негативен и напаѓачки однос кон СДСМ, но и во три прилози кон меѓународната заедница, во два кон „Мост“, во исто толку кон ДИК, и во еден кон медијаторот Ванхојте. Силна коментаторска содржина е забележана во 13 напаѓачки прилози кон опозицијата.

(1) Во врска со одложувањето на изборите се пренесуваат сите релевантни информации и реакции, но со фаворизирачки тон кон позициите на ВМРО-ДПМНЕ тие да се одржат како што беше предвидено, на 24 април (23 февруари: „Зошто СДСМ и нејзиниот лидер се плашат од избори? Дали ги предомислија анкетите каде ВМРО-ДПМНЕ покажува убедлива победа“). Се креираше наратив дека сите страни се здружени за да и помогнат на опозицијата да издејствува одложување на изборите за да не загуби, и тоа Државната изборна комисија (22 февруари: „Познавачите коментираат дека ДИК, која е под контрола на СДСМ, ќе направи се за одложување на соочувањето со граѓаните“), граѓанската асоцијација „Мост“ (20 февруари, пренесен текст од порталот Журнал: „Мост пишува извештаи какви што СДСМ посакува, па така нивните последни изданија се само со еднострани пораки и забелешки, полни со неосновани квалификации“) и особено меѓународната

заедница (23 февруари: „Мешањето на меѓународниот фактор во внатрешните работи на Македонија е силување на демократијата и непринципиелен однос кон државата и граѓаните“).

(2) Дури и во период на драматични политички случувања, прилозите за економски успеси на Владата наоѓаа место во врвот на вестите (20 февруари: „Скопје и Штип први по ценовна ефикасност и странски инвестиции“). Но овие прилози обично се емитираа во вторите делови од вестите, и вклучуваа известувања за големи проекти (20 февруари: „Нови автопати, нови експресни патишта, градежната експанзија во Источна Македонија ќе достигне над 430 милиони евра“), до исполнување редовни обврски како надомест на штети од поплави (20 февруари: „Со средства од Владата и општината, како и со поддршка на УНДП, вкупно влегуваат над 550.000 евра“), како и општи констатации (23 февруари: „Најдобра влада во Југоисточна Европа за поддршка на претприемништво. Македонската влада со награда на светскиот инвестициски форум во Истанбул“). Беше употребуван маркетиншки наместо новинарски речник (23 февруари: „Кои државни плацеви може да се купат по ниска цена и какви поволни кредити нудат банките, сето ова граѓаните кои сакаат да добијат сопствен дом преку владините проекти, ќе можат да го видат на саемот за градежништво“), а фаворизирачкиот тон е присутен дури и во прилози дека се реновира нешто што било неупотребливо 12 години (25 февруари: „По 12 години клуч на врата, повторно ќе профункционира одделот за хидротерапија во градската општа болница“)

(3) Се наметнува наративот дека политичката криза треба да се реши што побргу за државата да добие стабилна влада која ќе се справува со бегалската криза. Ова е поблиску до позициите на власта, која исто така бара брзо решение, наспроти опозицијата, која инсистира на исполнување на условите без оглед на времето. Тезата се пласираше преку пренесување ставови на колумнисти од Вашингтон, на претседателот Ѓорге Иванов (24 февруари: „Шефот на државата предупредува дека мора да се стави крај на политичката криза бидејќи Македонија е соочена со сериозни предизвици поради мигрантите“), и на претставникот на фондацијата „Конрад Аденауер“ (25 февруари: „Јоханес Рај: бегалската криза е силна причина за стабилна македонска влада за соочување со предизвиците“).

(4) Интензивното следење на претседателот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски продолжи веднаш откако тој им се врати на неговите теренски активности по неколкудневна пауза. Во последните два дена од мониторираниот период беа емитирани четири промотивни прилози за Груевски, со кои почнуваа вестите. Стануваше збор за негово обраќање на партиска трибина (25 февруари: „Блеферите грешат, народот одлучува потенцира Груевски“), за негови најави на фејсбук (26 февруари: „Остварено уште едно ветување, Дојран доби нова пешачка патека уредена и осветлена, напиша на својот фејсбук профил лидерот на ВМРО ДПМНЕ Никола Груевски“), средби со граѓаните (26 февруари: „Претседателот на ВМРО ДПМНЕ Никола Груевски ја пушти во употреба долгоочекуваната спортска сала во населбата Ченто и лично ги слушна проблемите на луѓето од оваа општина“) итн.

(5) Во врска со реакциите за прифатената иницијатива од Уставниот суд за поништување на законските одредби со кои му се оневозможува правото на претседателот на државата да помилува лица осудени за изборни измами, телевизијата ја застапуваше тезата дека опозицијата го сменила ставот од пред седум години, и ги напаѓа државните институции (26 февруари: „Дали свесно, сакајќи да го уништи правниот систем, опозицијата продолжува со манипулациите? Очигледен дел од поголемата стратегија се и политичките атаки врз Уставниот суд“).

Користење на изворите: Во најголем дел од прилозите (49 прилози) има само по еден извор, а во речиси половина од нив (23 прилози) тој извор е претставник на Владата или на партијата ВМРО-ДПМНЕ. Потоа следуваат прилозите со два или повеќе извора чии ставови не се судираат (19 прилози), а во повеќето од нив (10 прилози) станува збор за двајца или повеќе функционери од ВМРО-ДПМНЕ кои меѓусебно се поддржуваат или се надополнуваат. Само во 3 прилози имало спротивставени позиции.

Директни обраќања: Лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски беше застапен со три директни обраќања, лидерот на СДСМ Зоран Заев со две, а првиот човек на ДПА Мендуч Тачи со едно.

Аудиовизуелна презентација: Забележани се повеќе случаи на манипулативна аудиовизуелна презентација.

(1) Претседателот на ВМРО-ДПМНЕ во прилозите за неговите активности е прикажан во непосреден разговор со своите соговорници, граѓани, државни и локални функционери, и е претставен како човек кому му се реферира за состојбите.

(2) На 22 февруари, при пренесувањето на соопштението од ВМРО-ДПМНЕ во врска со ставот за изборниот датум, се емитува снимка во која раководството на партијата стои во полна сала додека се интонира државната химна.

(3) Генерализација на ставовите е забележана во најмалку два случаја. Мислењето на првиот министер за правда од 1991 година Ѓорѓи Наумов, дека меѓународната заедница се меша во внатрешните работи (23 февруари) е претставено како општ став на „основачите на македонската државност“. Исто така, се вели „аналитичарите сметаат“ (24 февруари), а емитувано мислење од само еден аналитичар, Александар Пандов, кој е поранешен пратеник од ВМРО-ДПМНЕ.

(4) На 24 февруари, во прилог за мешање на меѓународната заедница во внатрешните работи на државата, е емитувана архивска снимка од обраќањето на првиот претседател Киро Глигоров на прославата на плоштадот „Македонија“, по референдумот за независност во 1991 година.

(5) Во прилог за реакциите на социјалните мрежи околу улогата на меѓународната заедница во политичката криза, е прикажано дека тие се само негативни (23 февруари: „Не сум гласал за тој амбасадор, е најчестиот коментар кој може да се забележи во изминатите два дена“).

(6) На 24 февруари, обраќањето на претседателот на СДСМ Зоран Заев по повод одложениот изборен датум е пренесено со значително полош квалитет на сликата и на тонот од тоа на лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски.

(7) Јоханес Рај од фондацијата „Конрад Аденауер“, кој беше еден од оние што го наметнаа наративот дека е потребна стабилност поради мигрантската криза, е најавен како „претставник на најмоќната политичка организација во Европа“, без никаква поткрепа за тоа тврдење (25 февруари).

Примери на фаворизирање или демонизирање аудиовизуелни содржини:

- (23 февруари, анализа/коментар): Наспроти многуте работни места кои се отворија со доаѓањето на странските и инвестирањето на домашните компании, техничкиот заменик-министер за финансии Кире Наумов не донесе ниту една инвестиција, само опструкции при реализација на буџетот.
- (23 февруари, анализа/коментар): Дел од медиумите откриваат дека и покрај јавната поддршка која странците ја добиле од СДСМ, тие сфатиле дека граѓаните нивната порака не ја сметаат за добронамерна, па веднаш побарале простор за интервју за да го коригираат впечатокот. Но дел од медиумите објавуваат дека од кабинетот на амбасадорот на САД инсистирале да нема незгодни прашања.
- (25 февруари, најава/коментар): Дали во контекст и по принципот на самодемантирачкото дејствување на актуелниот лидер, сегашни и экс пратеници на СДСМ пред неколку години тврделе дека измените на законот за помилување се противуставни, сега истите тие протестираат пред Уставниот суд
- (26 февруари, анализа/коментар): За нивна жал, по неаргументираните и изнудени кривичните пријави за экс министрите за внатрешни и транспорт Гордана Јанкулоска и Миле Јанакиески и генералниот секретар Кирил Божиновски, народот сфати дека СЈО политички одработува, а индикативниот Титаник потона уште пред да заплочи во судските води.

Четврта недела (27 февруари – 4 март 2016)

Во известувачкиот период од 27 февруари до 4 март на телевизија Алфа се објавени вкупно 89 прилози кои се однесуваат на политичките актери, случувања или состојби. Најмногу внимание телевизијата им посвети на: промоција на проекти и мерки на Владата и на другите институции (18 прилози), активностите на лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски (14 прилози), работата на Специјалното јавно обвинителство (11 прилози), активностите на политичките актери во врска со

мигрантската криза (8 прилози), предвремените парламентарни избори (6 прилози), 55-метарскиот крст во општината Бутел (5 прилози), иницијативата пред Уставниот суд во врска со Законот за помилување (3 прилози) итн.

Во најголем број известувања за овие теми телевизијата изразуваше позитивен и фаворизирачки однос кон ВМРО-ДПМНЕ, и негативен и демонизирачки кон СДСМ. Посебен негативен и напаѓачки однос е забележан и кон Специјалното јавно обвинителство.

Коментари и оценки во вестите: Телевизијата во вкупно 38 прилози изразила позитивен и фаворизирачки однос кон партијата ВМРО-ДПМНЕ. Во 14 прилози е забележан негативен и напаѓачки однос кон СДСМ, а во 8 прилози кон Специјалното јавно обвинителство. Коментаторска содржина е забележана во 8 демонизирачки прилози кон СДСМ и во 4 фаворизирачки кон ВМРО-ДПМНЕ (29 февруари: „Нервозата и притисокот кај Заев била уште поголема што при првото барање за истрага и прес конференција на Катица Јанева придружувана од нејзините колешки, нема никаков ефект во јавноста. Додека за СДСМ фокусот е специјалното обвинителство и социјалните мрежи, како главна алатка, ВМРО-ДПМНЕ се фокусирани на изработка и понуда на програма која како што се најавува ќе биде најобемната досега“).

(1) Во известувачкиот период доминираат прилозите за промоција и поддршка на владините мерки и проектите на Владата и на други државни и локални институции, главно предводени од кадри на ВМРО-ДПМНЕ. Овој тип прилози се карактеристични не само по силниот фаворизирачки тон (4 март: „Инвестициите во здравството не запираат. Новата клиника во Штип драстично ќе ги подобри условите за пациентите од источниот дел на Македонија“), туку и по маркетиншкиот речник по примерот на економско-пропагандните пораки (1 март: „Попусти од 5 до 20 отсто на станови и на градежни материјали ќе се нудат од денеска до сабота на Саемите за градежништво и недвижности. Компаниите излегоа со понуда од 3 илјади станови, а општините со 3 илјади државни плацеви за изградба на куќи“).

(2) Најсилен фаворизирачки однос се изразува кон лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски. За неговите активности се известува екстензивно, со по неколку прилози на ден. Претставен е како некој што ги донесува одлуките (28 февруари: „Земјоделците се задоволни што се исполни ветувањето на претседателот на ВМРО ДПМНЕ Никола Груевски“), кому му се реферира (4 март: „Груевски меѓу народот. Директни средби со граѓаните и решавање на нивните проблеми“), и кој се обраќа во име на државата за државни проекти (3 март: „Изградбата на автопатот Скопје-Штип се одвива согласно предвидената динамика, оцени денеска лидерот на ВМРО ДПМНЕ Никола Груевски, по увидот во градежните работи за изградба на локален пат меѓу штипските села“). Сето тоа се пренесува некритички, иако Груевски во моментот нема државна функција, туку е само партиски лидер. Се повторуваа негови стари говори од партиски митинзи каде што ги најавува настаните за кои се известуваше во дадениот момент, и тоа за отворањето нова фабрика во Демир Хисар (28 февруари) и за почетокот на изградбата на нова болница во Штип (3 март). Посебно впечатливи беа емитуваните театрални дијалози меѓу него и државните и локалните функционери, или граѓаните, при теренските посети.

(3) Телевизијата беше еден од предводниците на нападите врз специјалната јавна обвинителка Катица Јанева, откривајќи афера дека таа во септември аплицирала да добие државно земјоделско земјиште во Гевгелија под закуп, и прикажувајќи документ за тоа. Но иако ова беше силно скандализирано (2 март: „Јанева ги избегна медиумите и не даде изјава дали е регистриран земјоделец“), сепак медиумот не објасни кои законски и други одредби биле прекршени, и дали Јанева стекнала нешто незаконски, или само поднела апликација на јавен повик за кој е непознато дали ги исполнувала условите. Посебно се нагласуваше тоа што некој сака да биде и земјоделец и обвинител истовремено, па така овој случај повеќе послужи за козерска, отколку за реална критика. Другите напади врз Јанева се вршеа преку цитирање текстови од порталот Курир, за нејзина наводна поврзаност со СДСМ (3 март: „Порталот Курир дознава по првичната еуфорија на Заев и очекувањето Јанева до крај да ги исполни нарачаните дејствија, завладеало разочарување од слабиот ефект. Тоа споед нашите извори резултирало со жолчни расправи помеѓу самите членови на СЈО но и на релација СЈО-СДСМ“).

(4) Во врска со главниот настан на неделата, поставувањето темели за крстот во Бутел и последиците што тоа ги предизвика, беа емитувани релативно мал број прилози, иако генерално беа покриени сите

главни настани (протестите, инцидентите, физичките напади итн). Медиумот воопшто не се осврнa на околноста дека зад двете страни на инцидентите стоеја двете владејачки партии ВМРО-ДПМНЕ и ДУИ, туку пренесуваше критики кон министерот за внатрешни работи Оливер Спасовски од СДСМ, дека не го одржал јавниот ред (4 март: „Министерот Оливер Спасовски глув на барањето на општина Бутел за интервенција на полицијата“).

(5) Телевизијата имаше неоснован напаѓачки однос кон повеќе претставници на опозицијата, меѓу кои и кон заменик-претседателката на СДСМ Радмила Шекеринска, која беше критикувана во три прилози дека наводно имала луксузна јахта и ја криела во хангар во Скопје (28 февруари: „Дали е ова јахтата на која со своето семејство Радмила Шекеринска уживаше летово во елитните грчки одморалишта“).

Користење на изворите: Во најголем дел од прилозите (42 прилози) има само по еден извор, а во голем дел од нив (17 прилози) тој извор е претставник на Владата или на партијата ВМРО-ДПМНЕ. Потоа следуваат прилозите со два или повеќе извора чии ставови не се судираат (31 прилог), а во повеќето од нив (17 прилози) станува збор за двајца или повеќе функционери од ВМРО-ДПМНЕ кои меѓусебно се поддржуваат или се дополнуваат. Само во 4 прилози имало спротивставени позиции. Во 3 прилози се пренесуваат напаѓачки содржини од веб-портали, а во три прилози е забележана манипулација со изворите, преку користењето на конструкцијата „Алфа дознава“ за напаѓачки и клеветнички содржини.

Директни обраќања: Лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски доминираше со 15 директни обраќања, пред лидерите на СДСМ Зоран Заев (4 обраќања), на ГРОМ Стевчо Јакимовски (2 обраќања), и на ДУИ и на ДПА, Али Ахмети и Мендух Тачи (по 1 обраќање).

Аудиовизуелна презентација: Доминантен тип на манипулативна аудиовизуелна презентација беа прилозите за активностите на Никола Груевски и за промоција на владините мерки и проекти, кои ја преминуваа границата меѓу известувањето и политичкиот маркетинг. Меѓу другите случаи, е забележано тенденциозно подредување на прилозите во кои прво и` се дава збор на опозицијата, а потоа се емитува негативна и напаѓачка содржина за неа, како обид да се прикаже балансирано известување (29 февруари, телопи: „Заев: фер избори и одговорна влада основни предуслови за демократска Македонија“/„Заев дал наредба до Јанева за неаргументирани истраги?! За ВМРО ДПМНЕ најважни с е проектите за граѓаните“).

Примери на фаворизирање или демонизирање аудиовизуелни содржини:

- (27 февруари, генерална најава): 3.000 плачеви и 3.000 станови, огромна понуда за заинтересираните за владиниот проект за финансиска поддршка за сопствен дом.
- (29 февруари, најава на прилог): Германската компанија СТС Текстајл го проширува својот бизнис и тоа надвор од границите на Германија. Првата дестинација и` е Македонија, поточно градот Демир Хисар, каде со 4 милиони евра ќе изгради фабрика во која ќе се обезбеди работа за 1.000 луѓе. Добрата вест, пак, ја најави Никола Груевски, претпаднето на фејсбук.
- (1 март, аналитичко-репортажен прилог): Црна дамка во македонскиот судски систем. Граѓаните незадоволни од работата на СЈО, велат Катица Јанева не треба да се однесува како партиско тело.
- (2 март, најава/коментар): Лидерот на СДСМ како обвинет одржа нов политички говор, за што следуваа и остра реакција на судот. По веќе востановената практика, тој не пропушти да и` даде и насоки на Јанева, за промена и да зборува во нејзино име.
- (3 март, генерална најава): Пензионерите презадовони од бањите. Проектот бесплатна бањско климатска рекреација досега ја искористија над 32.000 пензионери.